EIERSKAPSKONTROLL

Dyrøy Energi AS

Dyrøy kommune

KOMREV NORD

Rapport 2019

Forord

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalget i Dyrøy kommune har KomRev NORD gjennomført eierskapskontroll i Dyrøy Energi AS. Kontrollutvalgets plikt til å påse at eierskapskontroll gjennomføres, følger av lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 77 nr. 5. Ifølge forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 14 (1) innebærer en eierskapskontroll å kontrollere forvaltningens eierinteresser i selskaper, herunder å kontrollere om den som utøver eierinteressene gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Før igangsetting av eierskapskontrollen har revisor vurdert egen uavhengighet overfor Dyrøy kommune og Dyrøy Energi AS, jf. kommuneloven § 79 og revisjonsforskriften kapittel 6. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

Vi takker Dyrøy kommune og Dyrøy Energi AS for samarbeidet i gjennomføringen av eierskapskontrollen.

Tromsø, 4.1.2019

Knut Teppan Vik
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Ida Simonsen og
Margrete Mjølhus Kleiven
Prosjektledere, forvaltningsrevisorer

Astrid Indrebø
Ansvarlig for kvalitetssikring

0 SAMMENDRAG

På oppdrag fra kontrollutvalget i Dyrøy kommune har KomRev NORD gjennomført eierskapskontroll i Dyrøy Energi AS. Eierskapskontroll omhandler kommunens oppfølging av eierskap, og er ikke en undersøkelse av driften av selskapet. Problemstillingene for eierskapskontrollen er:

1. **Fører Dyrøy kommune kontroll med sine eierinteresser i Dyrøy Energi AS?**
2. **Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?**

Dyrøy kommune har vært deleier av aksjeselskapet Dyrøy Energi siden selskapet ble stiftet i 1999. Kommunen stiftet selskapet sammen med Troms Kraft Produksjon AS, Senja Avfallsselskap BA, Demas AS og Plan-Evo AS. I 2016 kjøpte kommunen aksjene til Troms Kraft Produksjon AS og ble største aksjonær (61,85 %). Selskapets øvrige aksjonærer er i skrivende stund Håvard Ås Hansen (18,99 %), Senja Avfall IKS (17,47 %) og Plan-Evo AS Sjøvegan (1 %).

Selskapets vedtektsfestede formål er *å drive produksjon og salg av energikraft basert på biobrensel samt annen virksomhet som naturlig faller inn under dette. Selskapet har et ikke økonomisk/allmennyttig formål.*

Selskapets overskudd skal tillegges selskapets egenkapital.

Det forutsettes ikke utbetalt aksjeutbytte til aksjonærene. Ved oppløsning av selskapet skal det ikke utbetales noe til aksjonærene utover den innbetalte aksjekapitalen. Overskudd ved oppløsning av selskapet forutsettes benyttet til andre allmennyttige formål innen kommunen etter generalforsamlingens forslag.

Ordfører er kommunens representant i generalforsamlingen. Styret har bestått av tre medlemmer. Styreleder fratrådte vervet i juli 2018, og styret består i skrivende stund av kun to medlemmer. Kommunens rådgiver for plan og næring har verv som forretningsfører/daglig leder i Dyrøy Energi AS.

Dyrøy Energi eier og drifter et biobrenselanlegg, og leverer fjernvarme til oppvarming av den vesentligste delen av Dyrøy kommunes bygningsmasse i sentrum av Brøstadbotn. I årsberetningene for 2015 og 2016 meldes det om at hele aksjekapitalen er tapt, og at styret arbeider med flere tiltak. Kommunestyret ga i juni 2018 rådmannen fullmakt å vurdere eierstrukturen i selskapet, samt etablere avtale med selskapet om at kommunen skal påta seg drift, vedlikehold og administrative oppgaver.

Dyrøy Energi AS er organisert og skal styres i henhold til lov om aksjeselskaper og selskapets vedtekter. Selskapets øverste organ er generalforsamlingen, som blant annet bestemmer styrets sammensetning, kan instruere styret og omgjøre styrets beslutninger. Styret og daglig leder har ansvaret for forvaltningen av selskapet. Dyrøy kommune, og de øvrige aksjonærene, kan altså ikke involvere seg direkte i selskapsstyringen. Kommunen må imidlertid gi mer overordnede styringssignaler til selskapet og sikre at selskapet når de målene som er satt for virksomheten. Eiernes styring må skje gjennom generalforsamlingen. Dyrøy kommune har som største aksjonær i selskapet stor innflytelse i generalforsamlingen. Eierstyringen er ikke lovregulert, men

Kommunesektorens organisasjon (KS) har utarbeidet anbefalinger for godt eierskap, god selskapsledelse og god kontroll. Dyrøy kommune har bygget opp sin eierskapsmelding etter anbefalingene fra KS. Vi har vurdert kommunens eierskapsutøvelse opp mot et utvalg av sentrale anbefalinger fra KS og kommunens eierskapsmelding. Vi gjør også vurderinger opp mot enkelte, relevante krav i aksjeloven og selskapets vedtekter.

Revisors konklusjoner på eierskapskontrollens problemstillinger er at:

1. ***Dyrøy kommune til dels fører kontroll med sine eierinteresser i Dyrøy Energi AS***
2. ***Dyrøy kommune til dels utøver sine eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse***

Konklusjonene bygger på følgende oppsummerte funn og vurderinger:

Dyrøy kommune har en eierskapsmelding som inneholder den informasjon som KS anbefaler at eierskapsmeldinger skal inneholde. Eierskapsmeldingen har imidlertid ikke blitt revidert og framlagt for kommunestyret etter 2013. Dyrøy kommune har dermed *ikke oppfylt* KS sin anbefaling om årlig fastsettelse av prinsipper for eierskap. Heller ikke kommunens eget krav om revidering av eierskapsmeldingen annet hvert år er oppfylt. Foreliggende eierskapsmelding har ikke blitt revidert etter at Dyrøy kommune ble største aksjonær i Dyrøy Energi AS og formålsbestemmelsen i selskapets vedtekter ble endret.

Kommunestyret har behandlet flere saker om Dyrøy Energi AS, herunder i forbindelse med kommunens kjøp av aksjer og i forbindelse med sikring av selskapets videre drift etter tap av aksjekapital. For saker i generalforsamlingen som krever forutgående politisk avklaring, fremkommer sakene i innkalling til kommunestyret og sakene er utredet i forkant av kommunestyrebehandlingen, *jf. krav i kommunens eierskapsmelding*. Eierrepresentant har, *i tråd med krav i kommunens eierskapsmelding* innhentet mandat fra kommunestyret i andre saker enn ordinære generalforsamlingssaker. Vår undersøkelse viser at *kommunestyrets vedtak er fulgt opp av eierrepresentant i generalforsamling*. Fullmektig for eierrepresentant i generalforsamling har *i tråd med aksjeloven* lagt fram skriftlig fullmakt.

Dyrøy kommune har som eier av Dyrøy Energi AS *oppfylt* krav og anbefalinger om å:

- vurdere selskapsform som er tilpasset selskapets formål
- ha utarbeidet stiftelsesdokument
- ha utnevnt sentral folkevalgt som kommunens representant i generalforsamling
- skille mellom politiske funksjoner og selskapsfunksjonene
- avholde møter mellom representanter fra kommunen som eier, styret og daglig leder i selskapet

Dyrøy kommune som eier av Dyrøy Energi AS har *ikke oppfylt* krav og anbefalinger om å:

- jevnlig utarbeide og revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet
- gjennomføre obligatoriske kurs eller eierskapsseminarer
- sikre at styrets kompetanse er tilpasset selskapet og sikre kjønnsmessig balanse i styret
- utnevne varamedlemmer til styret
- sikre opplæring av styremedlemmer
- vedtektsfeste bruk av valgkomite
- innta bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling i selskapets vedtekter

- foreta en prinsipiell diskusjon om styregodtgjørelse

Dyrøy kommune som eier av selskapet har ikke anbefalt styret å gjøre evalueringer, utarbeide konkrete rutiner eller gjennomføre opplæring. Kommunen har i eierskapsmelding fra 2013 pålagt selskapsstyret å utarbeide etiske retningslinjer for selskapsdriften, men det foreligger ikke etiske retningslinjer for selskapet.

Styret i Dyrøy Energi AS har *i tråd med aksjeloven* innkalt til generalforsamling. Årsregnskap og årsberetning ble i 2018 ikke sendt til eierne innen aksjelovens tidsfrist. Aksjelovens bestemmelse om tidspunkt for avholdelse av ordinær generalforsamling er *ikke oppfylt*.

Med bakgrunn i våre funn, vurderinger og konklusjoner anbefaler vi Dyrøy kommune å videreutvikle rutinene for oppfølging og kontroll av sine eierinteresser i Dyrøy Energi AS.

Innholdsfortegnelse

0 SAMMENDRAG ... 1

1 INNLEDNING ... 2
1.1 Bakgrunn og bestilling ... 2
1.2 Om Dyrøy Energi AS ... 2

2 PROBLEMSTILLINGER OG VURDERINGSKRITERIER ... 4
2.1 Problemstillinger ... 4
2.2 Vurderingskriterier ... 4

3 METODE, DATAMATERIALE OG AVGRENSNINGER ... 6

4 UTØVELSE, OPPFØLGING OG EVALUERING AV EIERINTERESSENE ... 7
4.1 Eierstyring ... 7
4.1.1 Valg av selskapsform ... 7
4.1.2 Stiftelsesdokument ... 8
4.1.3 Eierskapsstrategi og eierskapsmelding ... 9
4.1.4 Målformuleringer og verdidokumenter og etiske retningslinjer ... 11
4.1.5 Eierorganets sammensetning og fullmakter ... 12
4.1.6 Opplæring av folkevalgte representanter ... 13
4.1.7 Generalforsamling ... 14
4.1.8 Eiermøter og oppfølging utenfor generalforsamling ... 15
4.1.9 Styrevalg ... 16
4.1.10 Styrets sammensetning og kompetanse ... 17
4.1.11 Godtgjøring til styremedlemmer ... 19
4.1.12 Strategier/retningslinjer/instrukser fra eierne til styret ... 20
4.2 Styret ... 21
4.2.1 Etiske retningslinjer ... 21
4.2.2 Habilitetskonflikter ... 22
4.2.3 Styreervervsregister ... 22
4.3 Avtalemessige og juridiske forhold ... 23
4.4 Økonomiske forhold og fremtidsutsikter ... 23

5 OPPSUMMERING OG SAMLET KONKLUSJON ... 25

6 HØRING ... 26

7 ANBEFALING ... 27

8 REFERANSER ... 28

1 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn og bestilling

Kontrollutvalget i Dyrøy kommune vedtok i møte 29.8.2017, under sak 17/17, å sende ut anbudsforespørsel om eierskapskontroll i Dyrøy Energi AS. I Dyrøy kommunes *Plan for selskapskontroll 2016-2019* står Dyrøy Energi AS på førsteprioritet over selskaper hvor det skal gjennomføres en selskapskontroll.[1] KomRev NORD leverte tilbud 23.4.2018, og i brev av 14.5.2018 ble tilbudet akseptert.

En eierskapskontroll er i utgangspunktet en bred kontroll av om eierne har etablert tilfredsstillende rammer for styring, og av om virksomheten faktisk opererer i tråd med formålet. Formålet med eierskapskontrollen er således å kontrollere om de som utøver kommunens eierinteresser i Dyrøy Energi AS, gjør dette i samsvar med aktuelle lovbestemmelser, etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse, samt kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

1.2 Om Dyrøy Energi AS

Dyrøy Energi AS ble etablert i 1999. Aksjekapitalen var ved etableringen kr 1 708 000 fordelt på 1 708 aksjer a kr 1 000. Troms Kraft Produksjon AS var største aksjonær med 570 aksjer, Senja Avfallsselskap BA og Dyrøy kommune hadde hver 400 aksjer, Demas AS var aksjonær med 300 aksjer og Plan Evo hadde 38 aksjer. Selskapet var basert på mottak av gratis oppmalt og utsortert flisvirke fra Senja Avfallsselskap. Dyrøy kommune kjøpte i 2016 aksjene til Troms Kraft Produksjon AS, og Håvard Ås-Hansen kjøpte aksjene til Demas AS. Dyrøy kommune eier 61,85 % av aksjene. Øvrige eiere er Håvard Ås-Hansen, Senja Avfall IKS og Plan-Evo AS Sjøvegan.

Selskapets formål er å drive produksjon og salg av energikraft basert på biobrensel, samt annen virksomhet som naturlig faller innunder dette. Selskapet har et ikke økonomisk/allmennyttig formål.[2] Planene om å realisere et eget fjernvarmeanlegg basert på skogflis i Dyrøy kommune forelå allerede i 1981.[3] I kommunens første strategiske næringsplan, utarbeidet i 1993, ble det etablert en lokal ENØK-gruppe som fikk i mandat å gjennomføre en økonomisk analyse av energiforbruket ved offentlige bygg i kommunen, samt tilrå hvilke bygg som var aktuell for gjennomføring av ulike ENØK-tiltak. I 2001 tok kommunen i bruk fjernvarme fra Dyrøy Energi AS, for oppvarming av kommunale bygg. Dyrøy Energi AS er således et ledd i kommunens satsing på energiøkonomisering i form av et bærekraftig lokalt energisystem. Dyrøy Energi AS eier og drifter i dag et biobrenselanlegg, og leverer fjernvarme til oppvarming av den vesentligste delen av Dyrøy kommunes bygningsmasse i sentrum av Brøstadbotn. Med unntak av Dyrøy Utleiebygg AS, er Dyrøy kommune eneste kunde av Dyrøy Energi AS[4]. Selskapet hadde i 2016 én sysselsatt, mens det var sysselsatt 0 årsverk i 2017 og 2018.

Ordføreren i Dyrøy kommune er eierrepresentant i generalforsamlinger i Dyrøy Energi AS. Varaordføreren kan i henhold til Dyrøy kommunes eierskapsmelding møte i stedet for ordføreren. I tillegg til tidligere varaordfører Stig Stokkland, har rådmann Tore Uthaug representert kommunen i generalforsamlinger, etter fullmakt fra ordfører. Styret i selskapet bestod frem til 9.7.2018 av styrets

[1] En selskapskontroll kan innholdsmessig være både forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Førstnevnte kontroll vil innebære undersøkelser også i selskapets drift. Vi har ikke gjort forvaltningsrevisjon i Dyrøy Energi AS.
[2] Selskapets vedtekter, sist endret i ekstraordinær generalforsamling 21.2.2018.
[3] Dyrøy kommunes energi- og klimaplan 2011-2015
[4] Dyrøymat A/S var i perioden 2005-16 også mottaker av fjernvarme. Dette er ikke et kommunalt bygg

leder Rolf Espenes, samt styremedlemmene Håvard Ås-Hansen, Tor Helge Sørensen og Rolf Kastnes. Styreleder fratrådte ved generalforsamling 9.7.2018 og nytt styre ble valgt. Det nye styret består av to styremedlemmer, Rolf Kastnes og Håvard Ås-Hansen. Av protokollen fra generalforsamlingen fremkommer at forslag til ny styreleder og nytt styremedlem skal fremlegges snarest for ekstraordinær generalforsamling. Frank Moldvik har verv som forretningsfører/daglig leder for selskapet[5].

I forbindelse med kommunens satsing på bærekraftig lokal energiproduksjon og energiforvaltning, ble samarbeidsprosjektet «Energilab'en Dyrøy» etablert. Gjennom Energilab'en Dyrøy har det vært et samarbeid mellom kommunen, Dyrøy Energi AS og privat næringsliv. Formålet med samarbeidet har vært å skape nærhet mellom ulike fagmiljøer som besitter ulik kompetanse innenfor energiøkonomisering, samt å sette fokus på energirelatert næringsutvikling og å forbedre energiforvaltningen i kommunen.[6] Energilab'en Dyrøy har imidlertid ikke vært aktiv de senere år.

Kommunestyret vedtok i sak 38/18, i møte 21.06.2018, å gi rådmannen fullmakt til å:

1) Vurdere eierstrukturen i Dyrøy Energi AS, herunder hvorvidt kommunen kan overta private aksjer.
2) Etablere en avtale med Dyrøy Energi AS, hvor kommunen påtar seg drift og vedlikehold av anlegget, samt administrative oppgaver.

I e-post sendt fra rådmannen til tidligere styreleder, datert 14.6.2018, fremkommer det at endringene blant annet har bakgrunn i et ønske om å sikre videre drift av selskapet, samt investeringer som skal gjøres i flisanlegget. Tidligere styreleder hadde i realiteten en administrativ jobb i selskapet, som vanskelig lot seg kombinere med øvrige forpliktelser.

I tabellen nedenfor viser vi en oversikt over selskapets driftsresultat, egenkapital og gjeld, slik det fremgår av årsrapportene for 2015, 2016 og 2017.

Tabell 1: Utdrag fra årsrapportene for 2015, 2016 og 2017

År	**Driftsinntekter**	**Driftskostnader**	**Driftsresultat**	**Årsresultat**	**Sum egenkapital**	**Sum gjeld**
2015	1 220 348	1 355 545	-135 197	-290 157	-18 856	2 552 520
2016	1 100 150	1 136 009	-35 859	-178 160	-197 015	2 519 236
2017	1 974 849	2 100 645	-125 796	-238 128	-435 143	2 601 274

I noter til regnskapet for 2017 fremkommer det at store deler av driftsinntektene for 2017 er forsikringsoppgjør. Forsikringsoppgjøret er benyttet til reparasjon av anlegget med tanke på oppstart av normal drift i 2018.

[5] Hans rolle i kommunen og i selskapet omtales nærmere i kapittel 4.1.12

[6] Eksempler på samarbeidspartnere som Energilab'en Dyrøy har samhandlet med er: Høyskolen i Narvik, Universitetet i Tromsø – UiT, Troms Fylkeskommune, Enova, Norut Teknologi, Kunnskapsparken – Harstad og Enfo Broadcast AS.

2 PROBLEMSTILLINGER OG VURDERINGSKRITERIER

2.1 Problemstillinger

På bakgrunn av kontrollutvalgets vedtak og bestilling, formulerte vi følgende problemstillinger for eierskapskontrollen:

1. **Fører Dyrøy kommune kontroll med sine eierinteresser i Dyrøy Energi AS?**
   - Har Dyrøy kommune etablert rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser?
   - Er rutinene gode nok, og blir de fulgt?

2. **Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?**

2.2 Vurderingskriterier

Når kommunen har virksomhet utenfor egen organisasjon gjelder ikke de styringssystemene som normalt gjelder for kommunens virksomhet etter lov om kommuner og fylkeskommuner. Det vil blant annet si at kommunens rådmann ikke kan instruere selskapet og heller ikke har ansvar for det som skjer i selskapet. Styringen av virksomheten må følge de regler som gjelder for den aktuelle organisasjons-/selskapsformen. Den styringen som gjøres i selskapet av styret og daglig leder kalles selskapsstyring. Styret og daglig leder i Dyrøy Energi AS må styre og forvalte selskapet i tråd med aksjeloven og selskapets vedtekter. Det er kun generalforsamlingen i selskapet som kan instruere selskapets styre.

Som eier av et aksjeselskap skal kommunen altså ikke involvere seg direkte i selskapsstyringen. Kommunen må imidlertid drive «eierstyring». Ved bruk av generalforsamlingen som styringskanal, kan kommunen som eier på et overordnet nivå, bestemme hvordan styret skal forvalte selskapet. Dyrøy kommune har som største aksjonær stor innflytelse i generalforsamlingen.

For å kunne gjøre vurderinger av Dyrøy kommunes eierutøvelse i Dyrøy Energi AS må vi ha vurderingskriterier. Med vurderingskriterier mener vi en målestokk for revisors vurderinger av kommunens eierskapsutøvelse. Vurderingskriteriene for denne eierskapskontrollen utleder vi fra:

- **Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven)**

- **Vedtekter for Dyrøy Energi AS**

- **Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll utarbeidet av Kommunesektorens organisasjon (13.11.15)**
  I 2004 utga Utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) en norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. Anbefalingen revideres årlig og består av 15 anbefalinger med kommentarer. KS har fulgt opp denne og utarbeidet 19 anbefalinger for godt eierskap som er skreddersydd for styring av kommunalt eierskap. Anbefalingene klargjør rolledelingen mellom eier, styre og daglig ledelse utover det som følger av lovgivningen. Anbefalingene er ikke rettslig bindende, men de er anerkjent på området eierstyring.

Kommunen har selv valgt å ta utgangspunkt i anbefalingene ved utarbeidelsen av eierskapsmelding for Dyrøy kommune.

- **Eierskapsmelding for Dyrøy Kommune (2013)**
  Formålet med en eierskapsmelding er å fastsette overordnede prinsipper for kommunalt eierskap. Gjennom en eierskapsmelding kan kommunen blant annet gi overordnede styringssignaler til styret i selskapene som kommunen eier, hva angår blant annet økonomisk drift/avkastning, miljø, likestilling og etikk. Eierskapsmelding for Dyrøy kommune ble vedtatt i 2013. Av eierskapsmeldingen punkt 3.2 fremkommer at eierskapsmeldingen skal oppdateres av kommunestyret annet hvert år, samt gjennomgå en grundig revidering en gang i hver valgperiode, samtidig med kommuneplanen. Punkt 3.2 har ikke blitt fulgt opp av kommunen siden 2013, og det er således dokumentet fra dette tidspunkt som er gjeldende, og som legges til grunn i rapporten.

- **Relevante politiske vedtak truffet av kommunestyret i Dyrøy kommune**

De konkrete vurderingskriteriene fra de ovennevnte kildene fremkommer i tekstbokser i de relevante kapitlene.

3 METODE, DATAMATERIALE OG AVGRENSNINGER

Eierskapskontrollen er gjennomført i overensstemmelse med kommunelovens regler om gjennomføring av selskapskontroll i § 77, samt forskrift om kontrollutvalg §§ 13 og 14. Undersøkelsen er gjennomført med utgangspunkt i Norges Kommunerevisorforbund sin veileder *Selskapskontroll fra A til Å.*[7]

For å belyse problemstillingene har vi innhentet informasjon gjennom dokumentasjon og muntlige opplysninger. Vi har blant annet bedt daglig leder, selskapets styre og kommunens eierrepresentant om å fylle ut skjemaer med konkrete spørsmål (såkalte egenerklæringsskjema). I tillegg har vi fremskaffet selskapsopplysninger via åpne kilder som søkemotoren proff.no, samt fått informasjon muntlig i møte med daglig leder. Utover opplysninger fra representanter for selskapet, er avtaler og dokumenter knyttet til etableringen av Dyrøy Energi AS relevante data. Vi har også innhentet vedtak fra kommunestyret, årsberetning og innkallinger/protokoller fra styremøter og generalforsamlinger.

Det innsamlede datamaterialet utgjør etter revisors vurdering et relevant og tilstrekkelig grunnlag for vurderingene og konklusjonene som fremgår av rapporten. Vi har sammenlignet de ulike typene data med hverandre, for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysninger som fremkommer i dem. Vi har også fremlagt datamaterialet for selskapets representanter for bekreftelse av våre faktabeskrivelser. På bakgrunn av forannevnte vurderinger, sammenlikninger og verifiseringer, forutsetter revisor at det ikke er vesentlige feil i datamaterialet som presenteres i rapporten. Påliteligheten og gyldigheten er også søkt sikret gjennom revisjonens interne kvalitetssikringssystem.

Vi presiserer at kontrollen begrenser seg til vurderinger av ***om Dyrøy kommune som eier*** har etablert tilfredsstillende rammer for styring og at virksomheten faktisk opererer i tråd med formålet. En materiell vurdering av selskapets organisering, drift, funksjon og regnskaper faller således utenfor denne kontrollen. Dyrøy Energi AS har en egen ekstern revisor, Enter Revisjon Hålogaland AS. Enkelte steder i rapporten presenteres informasjon om selskapet, styret og administrasjonen med detaljeringsnivå som går utover informasjon om den rene eierstyringen. Når dette presenteres er det som bidrag til helhetsbildet, som igjen er av sentral verdi for vurderingen av Dyrøy kommunes eierstyring og om denne fungerer i praksis.

[7] Behandlet av styret i Norges Kommunerevisorforbund 11.05.2010. Mindre justeringer og presiseringer ble gjort i 2012.

4 UTØVELSE, OPPFØLGING OG EVALUERING AV EIERINTERESSENE

I dette kapitlet presenterer vi revisors funn og revisors vurderinger vedrørende problemstillingene som er lagt til grunn for eierskapskontrollen, presentert i rapportens punkt 2.1.

4.1 Eierstyring

4.1.1 Valg av selskapsform

> Det er eiers ansvar å sikre en selskapsform som er tilpasset selskapets formål, eierstyringsbehov, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsforhold og det aktuelle lovverket.
>
> Jf. KS-anbefaling nr. 2
>
> Ved spørsmål om oppretting av selskap eller endring av selskapsform skal Dyrøy kommune legge vekt på følgende vurderingstema:
>
> - Mulighet for politisk styring
> - Økonomisk ansvar og risiko for kommunen
> - Selskapets frihet og fleksibilitet
> - Juridisk status
>
> Jf. Eierskapsmelding 2013 for Dyrøy kommune

Revisors funn

I eierskapsmeldingen punkt 6.4.3 om Dyrøy Energi AS er det henvist til vedtatt handlingsplan for miljø og energi i Dyrøy kommune. Utarbeidelse av energi- og klimaplan ble vedtatt gjennomført av Dyrøy formannskap i møte 15.5.2010, under sak 32/10. Av *energi- og klimaplan 2011-2015* fremkommer at det allerede i 1981 forelå planer om å realisere et eget fjernvarmeanlegg i Dyrøy, basert på skogflis. I kommunens første strategiske næringsplan som ble utarbeidet i 1993 ble igjen energiforvaltning satt på dagsorden, gjennom å etablere en egen lokal ENØK-gruppe. ENØK-gruppen fikk som mandat å gjennomføre en økonomisk analyse av energiforbruket ved offentlige bygg i kommunen, samt tilrå hvilke bygg som var aktuell for gjennomføring av ulike ENØK-tiltak. Dyrøy kommune tok i bruk fjernvarme fra Dyrøy Energi AS våren 2001. Før dette ble det benyttet el-kraft og olje til oppvarming av den kommunale bygningsmassen. Fra 2001 er det foretatt en gradvis utbygging og installasjon for bruk av fjernvarme i bygningsmassen, og Dyrøy kommune er i dag største kunde av Dyrøy Energi AS. Dyrøy Energi AS er således et ledd i kommunens satsing på energiøkonomisering i form av et bærekraftig lokalt energisystem.

Gjennom egenerklæringsskjema har eierrepresentanten svart på spørsmål om hvorfor Dyrøy Energi AS er et eget aksjeselskap og hva som er begrunnelsen for valg av selskapsform. Ifølge eierrepresentanten ble Dyrøy Energi AS organisert som et aksjeselskap på bakgrunn av vurderingene som oppstilles i eierskapsmeldingen vedrørende valg av selskapsform. Utgangspunktet ved etablering av selskapet var leveranser til privat og offentlig sektor, og eiersammensetningen bestod av Dyrøy kommune og andre offentlige og private aktører.

I kommunestyrets sak 26/16, i møte 16.6.2016, ble spørsmålet om kjøp av Troms Kraft Produksjon AS sine aksjer behandlet. I saksfremlegget vises det til rapporten «Forprosjekt Enøk – Varme & Infrastruktur», og hva som var anbefalingene i denne. Videre er det drøftelser av hva som vil være formålet med å bli majoritetsaksjonær i selskapet herunder hva kommunen ønsker med selskapet. Da kommunestyret vedtok å imøtekomme tilbudet fra Troms Kraft Produksjon om kjøp av aksjer, ble rådmannen også bedt om å utrede sak om eierskapsstrategi for selskapet.

Revisors vurdering
Etter revisors vurdering er KS sin anbefaling nr. 2 og krav i eierskapsmeldingen om valg av selskapsform **oppfylt**. Revisor legger vekt på at det i forbindelse med aksjekjøpet – som medførte at Dyrøy kommune ble største aksjoner – ble gjort vurderinger av hva kommunen ønsket med selskapet.

4.1.2 Stiftelsesdokument

For å stifte et aksjeselskap skal stifterne opprette et stiftelsesdokument. Stiftelsesdokumentet skal inneholde selskapets vedtekter. Stiftelsesdokumentet skal dessuten minst angi:

1. stifternes navn eller foretaksnavn, adresse og fødselsnummer eller organisasjonsnummer,
2. antallet aksjer som skal tegnes av hver av stifterne
3. det beløpet som skal betales for hver aksje (aksjeinnskudd)
4. tidspunktet for oppgjør av aksjeinnskudd
5. hvem som skal være medlemmer av selskapets styre
6. hvem som skal være selskapets revisor dersom årsregnskap skal revideres

Jf. aksjeloven §§ 2-1 og 2-3

Revisors funn
Revisor har fått oversendt fra daglig leder stiftelsesdokument for Dyrøy Energi AS. Stiftelsesdokumentet inneholder opplysninger om stifternes foretaksnavn, adresse og organisasjonsnummer. Av dokumentet fremkommer informasjon om antall aksjer som tegnes av hver av stifterne, samt beløpet som skal betales for hver aksje. Tidspunktet for oppgjør ble satt til 1.9.1999. Styremedlemmene i selskapet var Jan Stenmo, Håvard Ås-Hansen og Odd Haldorsen. Varamedlemmer til styret var Alf-Petter Benonisen, Bård Hammarstrøm og Terje Johansen. Selskapets revisor var Revisorkontoret Hartvig Hansen AS. Stiftelsesdokumentet inneholder selskapets vedtekter.

Revisors vurdering
Revisors vurdering er at aksjeloven §§ 2-1 og § 2-3 om stiftelsesdokument er **oppfylt**.

4.1.3 Eierskapsstrategi og eierskapsmelding

Kommunene bør hvert år fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide en eierskapsmelding for alle sine selskaper.

Eierskapsmeldingen bør minimum ha disse hovedpunktene:

1. Oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i selskaper og samarbeid.
2. Politisk styringsgrunnlag gjennom kommunens prinsipper for eierstyring.
3. Juridisk styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene.
4. Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene, herunder styringsdokumentene.
5. Selskapenes samfunnsansvar knyttet til miljø, likestilling, åpenhet, etikk osv.

Jf. KS-anbefaling nr. 4

Dyrøy kommune sin eierskapsmelding skal oppdateres av kommunestyret selv annet hvert år, og gjennomgå en grundig revidering en gang i hver valgperiode samtidig med kommuneplanen.

Jf. Eierskapsmelding 2013 for Dyrøy kommune

Revisors funn

Revisor har innhentet eierskapsmelding for Dyrøy kommune fra 2013. Denne ble vedtatt av kommunestyret i sak 53/13, i møte 7.10.2013. Av eierskapsmeldingen fremgår det at det ikke har blitt utarbeidet eierskapsmelding tidligere.

Revisor har fått informasjon fra representanter i kommunen om at det ikke er utarbeidet eierskapsmelding for årene 2014-2018. Frank Moldvik, som har verv som daglig leder i Dyrøy Energi AS, har opplyst til revisor at han har tatt dette opp med tidligere rådmann, men at han fikk beskjed om å ikke prioritere arbeidet/rulleringen med eierskapsmeldingen.

Eierskapsmeldingen fra 2013 er således siste, og eneste, versjon. I meldingens kapittel 2 er det presisert at eierskapsmeldingen er et overordnet politisk styringsdokument som skal sikre nødvendige styringssignaler til selskaper og tydeliggjøre politikernes ansvar, rolle og myndighet.

Eierskapsmeldingen inneholder informasjon om kommunens eierskap i selskaper generelt, og i Dyrøy Energi AS spesielt. I kapittel 3 fremkommer kommunens retningslinjer for eierskap, ledelse og kontroll av selskaper, utarbeidet med utgangspunkt i KS sine anbefalinger om kommunalt eierskap. I retningslinjene gis det føringer om blant annet selskapenes samfunnsansvar knyttet til etikk og likestilling. I kapittel 4 og 5 opplyses det om motiv for eierskap, ulike selskapsformer og det rettslige grunnlaget som regulerer disse. Oversikt over kommunens virksomhet som er organisert i selskaper og samarbeid fremgår av kapittel 6.

Eierskapsmeldingen inneholder konkrete målformuleringer for Dyrøy Energi AS, både hva angår vedtektsfestet formål, eierstrategi, generelle retningslinjer og organisering.

Ifølge eierskapsmeldingen er formålet med Dyrøy Energi AS *å drive produksjon og salg av energikraft basert på gratis utsortert biobrensel, samt annen virksomhet som naturlig faller innunder dette.*

Om eierstrategi fremkommer at Dyrøy kommune vil opprettholde sin eierandel i Dyrøy Energi AS, samt være en aktiv aktør i utviklingen av selskapet og Energilab'en Dyrøy. Det henvises i denne forbindelse til vedtatt handlingsplan for miljø og energi. Under punktet om generelle retningslinjer er det presisert at kommunen har en representant i styret, samt at det er naturlig at eierrepresentanten

prøver å bringe inn og eventuelt påvirke, med hensyn til kommunale vedtak som har betydning eller konsekvenser for selskapet.

I forbindelse med overdragelse av aksjer fra Troms Kraft Produksjon til Dyrøy kommune vedtok kommunestyret 16.6.2016, under sak 26/16, å be rådmannen om å utrede sak som inneholdt eierstrategi for selskapet, herunder:

- Gjennomgang av drift i Dyrøy Energi AS
- Teknisk vurdering av anlegget, inklusiv fordelingsnett
- Vurdering av energieffektivisering i offentlige bygg
- Vurdering av tidligere innvilgede prosjekt for utvikling av Dyrøy Energi AS
- Gjennomgang av tidligere mulighetsanalyse for Finnlandsmoan Industriområde

Vedtaket ble fulgt opp av kommunens administrasjon, ved at rådgiver for plan og næring utarbeidet en ny mulighetsanalyse, med utgangspunkt i hvert enkelt punkt som fremgår av ovennevnte vedtak.[8]

Kommunestyret vedtok i møte 7.12.2017, under sak 66/17, å garantere for låneopptak inntil 2,8 millioner og å avsette inntil kr 500 000 til ny aksjekapital i Dyrøy Energi AS. Generalforsamlingen vedtok i sak 5/18, i møte 21.2.2018, å øke aksjekapitalen med kr 500 000. Som følge av dette ble det vedtatt å gjøre endringer i selskapets formålsangivelse i vedtektene § 3. Selskapets formål § 3 ble til følgende: *«Selskapet har som formål å drive produksjon og salg av energikraft basert på biobrensel samt annen virksomhet som naturlig faller inn under dette. Selskapet har et ikke økonomisk/allmennyttig formål*

Selskapets overskudd skal tillegges selskapets egenkapital.

Det forutsettes ikke utbetalt aksjeutbytte til aksjonærene. Ved oppløsning av selskapet skal det ikke utbetales noe til aksjonærene utover den innbetalte aksjekapitalen. Overskudd ved oppløsning av selskapet forutsettes benyttet til andre allmennyttige formål innen kommunen etter generalforsamlingens forslag».

Revisors vurdering
Dyrøy kommunes eierskapsmelding inneholder den informasjonen som KS anbefaler. Revisors vurdering er at Dyrøy kommune **til dels har oppfylt** KS sin anbefaling nr. 1. Begrunnelsen for dette er at kommunen ikke årlig utarbeider en eierskapsmelding og den er ikke revidert etter at kommunen ble majoritetsaksjonær og formålsangivelsen til Dyrøy Energi AS ble endret.

Revisors vurdering er at kommunen **ikke har oppfylt** kravet i eierskapsmeldingen om at eierskapsmeldingen skal oppdateres annet hvert år og gjennomgås grundig en gang i hver valgperiode samtidig med kommuneplanen.

[8] Mulighetsanalysen er oversendt revisor, og dokumentet er datert 11.10.2016.

4.1.4 Målformuleringer og verdidokumenter og etiske retningslinjer

Kommunestyret skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.

Jf. KS-anbefaling nr. 5

Dyrøy kommune skal ha et langsiktig og ansvarlig perspektiv på sitt eierskap i ulike selskap. Målet med eierskapet skal være tydelig, og gå fram av selskapsavtalen/vedtektene. Samfunnsansvar, åpenhet, likestilling og etikk må vurderes.

Dyrøy kommune ønsker at etiske prinsipp og samfunnsansvarlig forretningsdrift blir forankret i selskap som kommunen eier eller har interesser i.

Jf. Eierskapsmelding 2013 for Dyrøy kommune

Revisors funn
Som det fremkom i kapittel 4.1.3 ovenfor har ikke kommunen revidert eierskapsmeldingen etter at det er gjort endringer på eiersiden i Dyrøy Energi AS.

Selskapets vedtekter inneholder formålet med selskapet. Selskapets formålsangivelse ble endret i 2018. Ved endringen av formålet ble det lagt til presisering om at selskapet har et ikke-økonomisk/allmennyttig formål, og at selskapets overskudd skal tillegges selskapets egenkapital. Videre fremkommer det i formålet at det forutsettes ikke utbetalt aksjeutbytte til aksjonærene, og ved oppløsning av selskapet skal det ikke utbetales noe til aksjonærene utover den innbetalte aksjekapitalen. Overskudd ved oppløsning forutsettes benyttet til andre allmennyttige formål i kommunen, etter generalforsamlingens forslag.

I egenerklæringsskjema har eierrepresentant, daglig leder og styremedlemmer fått spørsmål om hvilke målformuleringer, verdidokumenter og etiske retningslinjer eierne har utarbeidet for selskapet, og som administrasjonen og styret forholder seg til. Eierrepresentanten har i sitt svar vist til eierskapsmeldingen. Administrasjonen og styret har opplyst at eierskapsmeldingen er retningsgivende for deres arbeid. Revisor legger dermed til grunn at eier ikke har utarbeidet andre dokumenter enn eierskapsmeldingen. Det er ikke laget etiske retningslinjer for selskapet.

Revisors vurdering
Dyrøy kommune har etter revisors vurdering **ikke oppfylt** KS sin anbefaling nr. 5 om at kommunestyret skal utarbeide og jevnlig bør revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.

Dyrøy kommunes mål med eierskapet fremkommer i selskapets vedtekter, slik som påkrevd gjennom kommunens eierskapsmelding. Kommunen har imidlertid ikke vurdert samtlige av de forhold som er listet opp i eierskapsmeldingen. Styret viser til at eierskapsmeldingen er retningsgivende for deres arbeid, men det er ikke utarbeidet etiske retningslinjer for selskapet. Revisors vurdering er dermed at eierskapsmeldingens krav om målformuleringer og etiske retningslinjer **i liten grad er oppfylt** av Dyrøy kommune.

4.1.5 Eierorganets sammensetning og fullmakter

Avhengig av selskapets formål, anbefales det som en hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet. Eierstyring skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets vedtak.

Jf. KS-anbefaling nr. 7

Ordføreren er Dyrøy kommune sin eierrepresentant under generalforsamlinger i aksjeselskap. Varaordføreren kan møte i stedet for ordføreren. I selskap hvor kommunen eier mer enn 30 % av aksjene skal Dyrøy kommune alltid være representert under generalforsamlinger. Ordføreren vurderer selv behovet for å være til stede i selskap hvor kommunen har mindre eierandel. I andre saker enn ordinære generalforsamlingssaker i henhold til aksjeloven skal ordføreren innhente mandat fra kommunestyret.

Jf. Eierskapsmelding 2013 for Dyrøy kommune

Revisors funn

Ordføreren i Dyrøy kommune er eierrepresentant i generalforsamlinger i Dyrøy Energi AS. Ifølge eierrepresentanten gjennomføres ordinær generalforsamling hvert år. Varaordfører har møtt i generalforsamling i stedet for ordfører, på grunn av slektskapsforhold mellom tidligere styreleder i Dyrøy Energi AS og ordfører.[9] En gjennomgang av protokoller fra generalforsamlinger viser at varaordfører var tilstede ved ordinær generalforsamling i 2016 og 2017, mens rådmannen var tilstede i 2018, som representant for kommunen. Revisor har fått oversendt fra eierrepresentanten kopi av fullmakt til rådmannen for generalforsamlingen i 2018. Ved ekstraordinær generalforsamling i 2018 deltok ordføreren[10].

En gjennomgang av protokoller fra generalforsamlinger, sett i sammenheng med kommunestyrets vedtak vedrørende Dyrøy Energi AS, viser at kommunestyrets vedtak har blitt fulgt opp av generalforsamlingen. Dette gjelder blant annet vedtak om kjøp av aksjer i selskapet, behandlet av kommunestyret i møte 16.6.2016, under sak 26/16, og vedtak om kommunal garanti, behandlet av kommunestyret i møte 7.12.2017, under sak 66/17. I forbindelse med valg av styre i 2016 traff formannskapet vedtak med anmodning om oppnevnelse av Rolf Espenes og Rolf Kastnes som henholdsvis styreleder og styremedlem[11]. Disse to ble enstemmig valgt inn til styret i Dyrøy Energi AS av generalforsamlingen i møte 25.11.2016.

Revisors vurdering

Ordfører er Dyrøy kommunes representant i generalforsamling i Dyrøy Energi AS og kommunestyrets vedtak er fulgt opp i representantskapet. Revisors vurdering er dermed at KS sin anbefaling nr. 7 er **oppfylt**.

At varaordfører møter i generalforsamling i Dyrøy Energi, er i tråd med kommunens eierskapsmelding. En aksjeeier kan møte i generalsamling ved fullmektig, jf. aksjeloven § 5-2 (1). Fullmektigen skal legge fram skriftlig fullmakt, jf. aksjeloven § 5-2 (2). Det er således i tråd med aksjeloven å gi rådmannen fullmakt til å møte i generalforsamling for ordfører. Etter revisors vurdering er det også i tråd med kommunens eierskapsmelding at ordfører gir fullmakt til andre. Etter revisors vurdering er kommunens krav i eierskapsmeldingen om eierorganets sammensetning **oppfylt**.

Etter revisors vurdering er kravet i eierskapsmeldingen om at ordføreren skal innhente mandat fra kommunestyret i andre saker enn ordinære generalforsamlingssaker, **oppfylt**.

[9] Tidligere styreleder Rolf Espenes og ordfører Marit Alvig Espenes er far og datter.
[10] På dette tidspunktet var ikke Rolf Espenes lengre styreleder
[11] Kommunestyret har i sak 15/11 delegert til formannskapet å fremme forslag til styremedlem i Dyrøy Energi

4.1.6 Opplæring av folkevalgte representanter

Kommunene bør som en del av sitt folkevalgtprogram gjennomføre obligatoriske kurs eller eierskapsseminarer. Den første opplæringen bør gjennomføres i løpet av de første 6 månedene av valgperioden. Det anbefales også at det nye kommunestyret tidlig i perioden får en oversikt over status for selskapene.

Jf. KS-anbefaling nr. 1

Dyrøy kommune skal gjennomføre opplæring i eierstyring i forbindelse med den obligatoriske folkevalgt-opplæringen etter hvert kommunestyrevalg.

Jf. Eierskapsmelding 2013 for Dyrøy kommune

Revisors funn
Dyrøy kommune har gjennom egenerklæringsskjema informert om at det ikke er etablert obligatorisk opplæring i eierstyring eller gitt informasjon om eierstyring til folkevalgt eierrepresentant.

Revisor har gjennomgått protokoller fra kommunestyremøter fra og med konstituerende kommunestyremøte 12.10.2015, og kan ikke se at status for de kommunalt eide selskapene har blitt behandlet samlet. Kommunestyret har imidlertid behandlet følgende saker vedrørende Dyrøy Energi AS konkret, i løpet av årene 2015-2018:

- Møte 16.06.2016, sak 26/16 om kjøp av aksjer i selskapet
- Møte 15.12.2016, sak 69/18 om plan for selskapskontroll 2016-2019
- Møte 07.12.2017, sak 66/17 om søknad om kommunal bistand
- Møte 26.04.2018, sak 12/18 om kommunal garanti
- Møte 21.06.2018, sak 38/18 om eierstruktur og etablering av avtale med selskapet

Revisors vurdering
Etter revisors vurdering har Dyrøy kommune **ikke oppfylt** KS sin anbefaling nr. 1 om obligatoriske kurs og krav i kommunens eierskapsmelding om opplæring.

4.1.7 Generalforsamling

De formelle eiermøtene er generalforsamling. Det er styret som innkaller. Bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

Jf. KS-anbefaling nr. 8

Aksjeeierne har rett til å møte i generalforsamlingen, enten selv eller ved fullmektig etter eget valg. Møteretten kan ikke begrenses i vedtektene. Fullmektigen skal legge frem skriftlig fullmakt, og fullmakten skal være signert og datert.

Jf. aksjeloven § 5-2

Innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår skal selskapet holde ordinær generalforsamling.

På den ordinære generalforsamlingen skal følgende saker behandles og avgjøres:
1) godkjennelse av årsregnskapet og eventuell årsberetning, herunder utdeling av utbytte,
2) andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen.

Årsregnskapet og eventuell årsberetning og revisjonsberetning skal senest en uke før generalforsamlingen sendes til hver aksjeeier med kjent adresse.

Jf. aksjeloven § 5-5

Revisors funn
Vedtektene for selskapet inneholder ikke bestemmelser om innkallingsfrist. Det er ikke informasjon som tilsier at kommunen har vurdert om dette skal foreslås inntatt i selskapets vedtekter.

Revisor har fått oversendt innkallinger til og protokoller fra generalforsamlinger gjennomført i 2016, 2017 og 2018. Alle innkallingene er signert av styreleder, og innkallingene til generalforsamling er dermed forestått av selskapet styre. Av innkallingene til møtene i generalforsamlingen fremgår det at årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning er vedlagt.

Den 10.11.2016 ble det sendt innkalling til ordinær generalforsamling 25.11.2016. For generalforsamlingen 23.8.2017, er innkallingen datert 21.6.2016[12]. Innkallingen for 2018 er datert 5.7.2018, fire dager før møtet 09.07.2018.

Av protokollene fremgår at de som har møtt som representant for Dyrøy kommune, tidligere varaordfører Stig Stokkland og rådmann Tore Uthaug, har fremlagt fullmakt. Kopi av fullmakt for generalforsamling i 2018 er også fremlagt for revisor. Fullmakten er datert og underskrevet av ordfører.

Revisors vurdering
Aksjeloven inneholder blant annet krav til at innkalling til generalforsamling gjøres av styret. Det er styret i Dyrøy Energi AS som har kalt inn til selskapets generalforsamlinger. Som følge av dette – herunder at det ikke har vært kommunen eller daglig leder i selskapet som har forestått dette – er revisors vurdering at Dyrøy kommune på dette punkt **har oppfylt** KS sin anbefaling nr. 8. Etter revisors vurdering har imidlertid kommunen **ikke oppfylt** anbefalingen fra KS om å innta bestemmelse om innkallingsfrist i vedtektene.

Aksjeloven § 5-2 om møteretten i generalforsamling er etter revisors vurdering **oppfylt**.

[12] Innkallingene til ordinær generalforsamling 25.11.2016 og 23.8.2017 som revisor var forelagt var begge datert 21.6.2016. Daglig leder har imidlertid dokumentert at dette ikke var tidspunktet innkallingen til førstnevnte faktisk ble gjort.

I 2016 og 2017 ble årsregnskapet, årsberetning og revisjonsberetning sendt ut innenfor de frister som følger av aksjeloven § 5-5. Etter revisors vurdering ble dermed krav i aksjeloven § 5-5 **oppfylt**. For 2018 er revisors vurdering at aksjeloven § 5-5 **ikke er fulgt**, jf. bestemmelsens krav om utsendelse av dokumenter senest en uke før generalforsamling.

4.1.8 Eiermøter og oppfølging utenfor generalforsamling

KS anbefaler at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Et eiermøte er et møte mellom representanter fra kommunen som eier, styret og daglig leder for selskapet.

Jf. KS-anbefaling nr. 6

Dyrøy kommune skal ha et klart skille mellom de politiske funksjonene som utøves i kommunalt valgte organ, og selskapsfunksjonene som utøves i selskapenes styrende organ. I saker til generalforsamlingen hvor det kreves en forutgående politisk avklaring, skal kommunens forvaltningsregler for saksforberedelse og saksutsendelse følges.

Jf. Eierskapsmelding 2013 for Dyrøy kommune

Revisors funn

I egenerklæringsskjema har revisor stilt spørsmål til eierrepresentanten i selskapet om hvorvidt det er utarbeidet rutiner for rapportering til eierne av virksomheten. Eierrepresentanten har opplyst at det utenom ordinær generalforsamling jevnlig rapportertes til formannskapet som næringsutvalg. Ellers er det god og jevn dialog om driften mellom styret og rådmann, samt styret og ordfører/varaordfører. Styreleder skal flere ganger ha bedt om å få møte i formannskapet og har også møtt der flere ganger. I tillegg oversendes protokoll fra alle styremøter til Dyrøy kommune.

På spørsmål om hva slags eieroppfølging av selskapet som skjer utover deltakelse på generalforsamlinger, har styret i sitt egenerklæringsskjema presisert at Dyrøy kommune har vært representert i styret til enhver tid.[13] I månedene før september 2018 opplyses det å ha vært nær kontakt med nytilsatt rådmann, Tore Uthaug. Rådmannen og enhetsleder teknisk etat har blant annet deltatt som observatør på styremøtene.

I oppstartsmøte med daglig leder i Dyrøy Energi AS spurte revisor om hvordan selskapet opplever oppfølgingen fra og samarbeidet med kommunen[14]. Daglig leder informerte om at det har vært litt frustrerende, men at kommunen nå ser ut til å forstå at de må ta en større styring i selskapet. Daglig leder har også vist til at han er forpliktet til å følge aksjelovens bestemmelser med hensyn til daglig drift, og at det *kan* komme i et motsetningsforhold til kommunale vedtak/ønsker. Det påpekes spesielt at det er problematisk at styreleder og styremedlemmene har vært engasjert etter dugnadsprinsippet, og dermed ikke har mottatt godtgjørelser eller honorarer for den jobben som har blitt gjort[15].

Som opplistet i punkt 4.1.6 har kommunestyret behandlet følgende saker vedrørende Dyrøy Energi:

- Sak 26/16 om kjøp av aksjer i selskapet
- Sak 69/18 om plan for selskapskontroll 2016-2019
- Sak 66/17 om søknad om kommunal bistand
- Sak 12/18 om kommunal garanti
- Sak 38/18 om eierstruktur og etablering av avtale med selskapet

[13] Tidligere styreleder, Rolf Espenes, var tidligere ordfører i Dyrøy kommune.
[14] Oppstartsmøtet ble avholdt 10.7.2018.
[15] Rapporten pkt. 4.1.11 omhandler vurderinger av styregodtgjørelse

Formannskapet har, etter fullmakt fra kommunestyret, behandlet sak om oppnevnelse av styremedlemmer. Det fremkommer i innkalling til samtlige av de politiske møtene at disse sakene skal til behandling, og det er laget saksfremlegg.

Kommunestyret vedtok i møte 21.6.2018 å gi rådmannen fullmakt til å vurdere eierstrukturen i selskapet, samt til å etablere en avtale med selskapet hvor kommunen blant annet overtar administrative oppgaver.

Revisors vurdering
Med grunnlag i de beskrivelsene som er gitt om kommunikasjon mellom kommunen og selskapet utenom generalforsamlinger, er revisors vurdering at KS sin anbefaling nr. 6 **er oppfylt**.

Etter revisors vurdering har Dyrøy kommune **oppfylt** krav i kommunens eierskapsmelding om at det skal være et klart skille mellom de politiske funksjonene som utøves i kommunalt valgte organ, og selskapsfunksjonene som utøves i selskapenes styrende organ. Vi har ikke avdekket saker som tilsier at dette skillet ikke er overholdt.

Etter revisors vurdering er også kravet i kommunens eierskapsmelding om at i saker til generalforsamlingen hvor det kreves en forutgående politisk avklaring, skal kommunens forvaltningsregler for saksforberedelse og saksutsendelse følges, **oppfylt**. Vurderingen bygger på at sakene fremkommer i innkallinger og er utredet i forkant av det politiske møtet. Vi har ikke vurdert den konkrete saksforberedelsen eller hvorvidt sakene er tilstrekkelig opplyst.

4.1.9 Styrevalg

Ved valg av styre til kommunalt eide selskaper bør det vedtektsfestes bruk av valgkomite.

Funksjonen som valgkomité for styreutnevnelse skal utøves av formannskapet. Formannskapet fremmer innstilling til kommunestyret. I forkant forbereder rådmannen etter ønske fra valgkomitéen kriterier for styrets komplementære kompetanse. Før valgkomitéen (formannskapet) fremmer sin innstilling, skal kompetansebehovet være drøftet med styrelederen.

KS-anbefaling nr. 10 og Eierskapsmelding 2013 for Dyrøy kommune

Der det utpekes varamedlemmer til styret bør ordningen med numeriske varamedlemmer benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.

Dyrøy kommune skal som hovedregel ha ordninger med numerisk valg av vararepresentanter.

KS-anbefaling nr. 14 og Eierskapsmelding 2013 for Dyrøy kommune

Revisors funn
Det er ikke vedtektsfestet bruk av valgkomite. Revisor har ikke informasjon som tilsier at Dyrøy kommune har vurdert å foreslå dette vedtektsfestet.

Formannskapet skulle i møte 29.9.2018 behandle sak om valg til styret i Dyrøy Energi AS. Saken ble vedtatt utsatt til formannskapets møte i oktober. Det ble også i septembermøtet vedtatt at sak om valg til styret skulle ses i sammenheng med oppfølgingen av kommunestyrets sak 26/16 pkt. 2 som var anmodning om eierskapsstrategi for selskapet herunder mulighetsanalyse. Formannskapet behandlet i sak 92/16, i møte 19.10.2016, sak om oppnevnelse av styremedlem. Sak 91/16 – som ble behandlet i samme møte – inneholdt blant annet mulighetsanalysen som kommunestyret hadde bestilt.

Rådmannen fremla ikke forslag til vedtak, men forutsatte at formannskapets medlemmer fremmet forslag til kandidater i møtet. Formannskapet vedtok å kreve at kommunen har to styremedlemmer, og at Dyrøy kommune som majoritetseier innehar styrelederervervet. Formannskapet vedtok også å anmode om at følgende styremedlemmer ble valgt: Rolf Espenes som styreleder og Rolf Kastnes som styremedlem.

Revisor har ikke opplysninger om styreleder var involvert i drøftelser av kompetansebehovet til styret.

Det ble ikke fremmet forslag til varamedlemmer til styret.

Revisors vurdering
Etter revisors vurdering har Dyrøy kommune **ikke oppfylt** KS sin anbefaling nr. 10 om å vedtektsfeste bruk av valgkomite. Formannskapet har imidlertid utøvd rollen som valgkomite. Revisors vurdering er dermed at kravet i kommunens eierskapsmelding om at funksjonen som valgkomité for styreutnevnelse skal utøves av formannskapet er **oppfylt**.

KS sin anbefaling nr. 14 og kravet i eierskapsmeldingen om å ha ordning med numerisk valg av vararepresentanter er etter revisors vurdering **ikke oppfylt** av Dyrøy kommune.

4.1.10 Styrets sammensetning og kompetanse

Selskapets styre skal ha minimum tre medlemmer og maksimalt fem styremedlemmer etter generalforsamlingens nærmere beslutning.

Jf. selskapets vedtekter

Det er eiers ansvar å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet. Det anbefales at kommunen sikrer opplæring av styremedlemmene.

Den samlede kompetansen i styret skal vurderes i forhold til selskapets spesifikke formål. Et styre skal både ha den nødvendige kompetanse til å følge opp eierens forventninger, generell ledelseskompetanse, og kompetanse innen selskapets virksomhetsområder. I forkant forbereder rådmannen styringsrammer etter ønsker fra valgkomitéen.

Det anbefales at eierorganet uavhengig av organisasjonsform tilstreber balansert kjønnsrepresentasjon. Styremedlemmene behøver ikke være bosatt i kommunen.

Når det er aktuelt å velge ledende politikere inn i selskapsstyrer, skal det foretas en særskilt vurdering av hvilke habilitetsproblem som kan oppstå.

Ordfører og rådmann bør ikke sitte i styrer i selskaper. Rådmannen eller hans underordnede skal ikke sitte i styre for selskap der kommunen har eierinteresser.

Jf. KS-anbefalinger nr. 9, 11 og 15 og Eierskapsmelding 2013 for Dyrøy kommune

Revisors funn
Ved styrevalget, behandlet av generalforsamlingen 25.11.2016, ble Rolf Espenes og Rolf Kastnes valgt, i tillegg til Tor Helge Sørensen og Håvard Ås-Hansen. Styreleder Espenes trakk seg fra sitt verv i generalforsamling 9.7.2018. Det er ikke gjort nytt i etterkant av dette. Før tidligere styreleder fratrådte ved generalforsamling 9.7.2018 var det altså en styreleder og tre styremedlemmer, hvorav alle var menn. Etter 9.7.2018 består styret av kun to styremedlemmer, begge menn. Det er ikke oppnevnt vararepresentanter. Kommunens rådmann eller underordnede er ikke blant styrets medlemmer.

I saksfremlegget til formannskapets sak 92/16, i møte 19.10.2016, som gjaldt oppnevnelse av styremedlemmer i 2016 vises det til at rådmannen og hans underordnede ikke skal sitte i selskap der kommunen har eierinteresser. Det inngår ikke drøftelser av hvilken kompetanse medlemmer i styret i Dyrøy Energi AS bør inneha. Kjønnsrepresentasjon er ikke drøftet. Det inngår ikke drøftelser av om det kan oppstå habilitetsproblematikk som følge av at foreslått styreleder til Dyrøy Energi er far til kommunens eierrepresentant i selskapet.

På spørsmål om hvilke kriterier som gjelder for valg og sammensetning av styret, har eierrepresentanten henvist til eierskapsmeldingen kapittel 3. I eierskapsmeldingen kapittel 3 fremgår de samme kriterier som revisor har utledet i tekstboks ovenfor. Eierskapsmeldingen er vedtatt i 2013, og den har ikke blitt revidert i etterkant av at Dyrøy kommune kjøpte Troms Kraft Produksjon AS sine aksjer i 2016.

Daglig leder har i egenerklæringsskjemaet opplyst at det tidligere (før generalforsamling 9.7.2018) var tilknytning mellom nærstående blant selskapets styre og eier. Daværende styreleder Rolf Espenes og ordfører Marit Alvig Espenes, som er Dyrøy kommunes eierrepresentant, er far og datter. Marit Alvig Espenes ble ordfører – og dermed eierrepresentant – i 2015.

Som følge av tilknytningen mellom tidligere styreleder og ordfører, har varaordfører møtt i generalforsamling i stedet for ordfører. Ettersom styreleder trakk seg ved generalforsamling i 2018, er det ikke lengre slik tilknytning. En gjennomgang av protokollene fra generalforsamlinger og ekstraordinære generalforsamlinger i perioden 2016 til 2018 viser at tidligere varaordfører Stig Stokkland og rådmann Tore Uthaug har møtt på vegne av Dyrøy kommune. Ved ekstraordinær generalforsamling, 21.2.2018, møtte ordfører på vegne av kommunen.

Revisors vurdering
Krav i selskapets vedtekter om antallet styremedlemmer er i skrivende stund **ikke oppfylt**.

Revisor kan ikke se at kompetanse eller kjønnsrepresentasjon er vurdert av Dyrøy kommune i forbindelse med valg av styremedlemmer. Det er ikke gitt opplæring. Revisors vurdering er dermed at Dyrøy kommune **ikke har oppfylt** KS sin anbefaling nr. 9 om sammensetningen av styret**.** Kravene om dette i kommunens eierskapsmelding er dermed heller **ikke oppfylt**.

Øvrige krav i kommunens eierskapsmelding om å foreta drøftelser av kompetanse i forhold til selskapets spesifikke formål er etter revisors vurdering **ikke oppfylt** av Dyrøy kommune.

Dyrøy kommune har **ikke oppfylt** KS sin anbefaling nr. 11 om kjønnsmessig balanse i styret.

Dyrøy kommune **har oppfylt** KS sin anbefaling nr. 15 om at ordfører og rådmann ikke bør sitte i styret i selskapet. Også eierskapsmeldingens krav om at rådmann og hans underordnede ikke skal sitte i selskapet styre er **oppfylt**.

På tidspunktet Rolf Espenes ble foreslått som styreleder var Marit Alvig Espenes ordfører og eierrepresentant. I kommunens eierskapsmelding er det krav om at særskilt vurdering av hvilke habilitetsproblem som kan oppstå når det er aktuelt å velge ledende politikere inn i selskapsstyrer. Bestemmelsen får ikke *direkte* anvendelse, men bestemmelsen ble likevel relevant da Rolf Espenes ble innstilt som styremedlem av formannskapet. Revisor har ikke grunnlag for å vurdere hvorvidt det ble gjort særskilte habilitetsvurderinger i denne forbindelse, men habilitetsproblemet har i praksis blitt håndtert.

4.1.11 Godtgjøring til styremedlemmer

Kommunen bør i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar.

Jf. KS- anbefaling nr. 18

En prinsipiell diskusjon bør foretas i forbindelse med eierskapsmeldinger, og den faste godtgjørelsen til styremedlemmer skal både reflektere selskapets kompleksitet og omfang, og lønns- og godtgjørelsesnivået i Dyrøy kommune.

Jf. Eierskapsmelding 2013 for Dyrøy kommune

Revisors funn
Eierskapsmeldingen ble lagt fram for kommunestyret 7.10.2013, i sak 53/13. Det fremkommer ikke opplysninger i denne saken eller i selve eierskapsmeldingen om godtgjøring av styreverv.

I egenerklæringsskjemaet har styremedlemmene opplyst at de ikke mottar godtgjørelser eller honorarer. Spørsmålet om styrehonorar ble behandlet i styremøte 21.2.2018, under sak 04/18. Ifølge referatet ønsket styreleder å få vurdert styrehonorar, samt dekning av tapt arbeidsfortjeneste og reisekostnader i forbindelse med møtedeltakelse. Styret vedtok at saken skulle framlegges generalforsamlingen. I ekstraordinær generalforsamling samme dag ble det vedtatt at styremedlemmer skal ha styrehonorar og dekning for tapt arbeidsfortjeneste. Honorarets størrelse ble vedtatt behandlet som egen sak på ordinær generalforsamling i 2018. Revisor har mottatt protokoll fra ordinær generalforsamling i 2018, og styrehonorarets størrelse står ikke på agendaen. Revisor legger derfor til grunn at generalforsamlingens vedtak i ekstraordinær generalforsamling 21.2.2018 ikke er fulgt opp, samt at styremedlemmene fortsatt ikke mottar honorar eller andre godtgjørelser.

Revisors vurdering
Dyrøy kommune har **ikke oppfylt** KS sin anbefaling nr. 18 og krav i kommunens egen eierskapsmelding om at det bør foretas en prinsipiell diskusjon om styregodtgjørelse.

4.1.12 Strategier/retningslinjer/instrukser fra eierne til styret

Eier har ansvar for å sikre at styret har den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål. Eier bør også anbefale styret selv jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Det er derfor anbefalt flere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.

For å sikre utvikling av nødvendig kompetanse i styret anbefales det at styret etablerer følgende rutiner:

- Fastsetter styreinstruks og instruks for daglig leder med særlig vekt på en klar intern ansvars- og oppgavefordeling.
- Foretar en egenevaluering hvert år.
- Vurderer behovet for ekstern styreopplæring. Nye styremedlemmer skal gis opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling.
- Gjennomfører egne styreseminarer om roller, ansvar og oppgaver.
- Fastsetter en årlig plan, herunder møteplan, for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring.
- Gir en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport.

Jf. KS-anbefaling nr. 12

Eier bør påse at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer, etiske retningslinjer for selskapsdriften.

Jf. KS-anbefaling nr. 19

Revisors funn

Evaluering av styrets arbeid har ifølge styremedlemmene ikke blitt prioritert. Ifølge eierrepresentanten gjøres det ikke evalueringer av styret. Det er ikke utarbeidet styreinstruks.

Dyrøy formannskap som næringsutvalg vedtok i møte 22.2.2017 at tiltakskonsulenten i Dyrøy kommune, Frank Moldvik, kunne ha verv som forretningsfører/daglig leder i Dyrøy Energi AS.[16] Saken ble behandlet i styremøte i selskapet 10.1.2017. Revisor har fått oversendt avtalen mellom Dyrøy kommune og Dyrøy Energi AS om samarbeidet mellom kommunen og selskapet. Avtalen er datert 3.5.2017. Av avtalen fremkommer det at vervet innebærer at tiltakskonsulenten får et koordineringsansvar for videre drift av selskapet. Arbeidsmengden er antatt å ville variere, men anslås å utgjøre 5-10 % av stillingen som tiltakskonsulent. Oppdraget hadde tiltredelsesdato 1.1.2017 og skulle i utgangspunktet vare til 31.12.2017. Arbeidstimer tilknyttet oppdraget for Dyrøy Energi AS registreres på vanlig måte i kommunens system, og timene skal være utgangspunkt i beregningen av fremtidige eventuelle aksjeutvidelser eller tilbakebetaling for Dyrøy Energi AS. Dyrøy Energi AS utbetaler således ikke honorar eller lønn til Frank Moldvik. I avtalen er det presisert at Frank Moldvik vil være inhabil som næringsrådgiver i søknader fra selskapet, ettersom selskapet vil være part i saken. Det fremkommer i protokollen fra styremøtet at Vigdis Regnskap har disposisjonsrett over selskapets konti.

I egenerklæringsskjema til daglig leder har revisor spurt om hvorvidt det er utarbeidet instruks fra styret til daglig leder. Daglig leder henviste til avtalen mellom Dyrøy kommune og Dyrøy Energi AS, vedtatt i formannskapet som næringsutvalg 22.2.2017. Han opplyste at han ikke har noen fullmakter, og at han i hovedsak koordinerer styrets oppgaver. Styreleder attesterer faktura, og Vigdis Regnskap AS utbetaler etter attestasjon. Saksbehandling og inngåelse av avtaler har frem til 9.7.2018 vært foretatt av tidligere styreleder, Rolf Espenes. At daglig leder ikke innehar fullmakter bekreftes i egenerklæringsskjema fra styremedlemmene. På spørsmål om hvordan styret praktiserer

[16] Frank Moldvik innehar i dag stilling som rådgiver for plan og næring. Da han startet i kommunen i 1990 var stillingsbetegnelsen «tiltakskonsulent». Tiltakskonsulenten bistår næringslivet ut fra deres behov. Han er ofte den første personen som nyetablerere tar kontakt med, og da bistår han med å etablere bedriften, utarbeide forretningsplaner, søke ekstern bistand hos for eksempel bank eller Innovasjon Norge, føre prosjektregnskap ol. Han er også saksbehandler i næringssaker overfor formannskap og kommunestyre.

oppfølging av daglig leder, viste også styremedlemmene til formannskapets vedtak i møte 22.2.2017. På bakgrunn av tilbakemeldingene fra daglig leder og styremedlemmene legger revisor til grunn at det ikke er utarbeidet instruks for daglig leder med vekt på intern ansvars- og oppgavefordeling, utover det som fremkommer av avtalen mellom formannskapet som næringsutvalg og Dyrøy Energi AS.

Revisor har fått oversendt årsrapporter for 2016 og 2017. Rapportene inneholder blant annet informasjon om økonomisk resultat, utvikling og drift, samt tiltak som er iverksatt foregående år. Styret har ikke utarbeidet møteplaner.

Kommunen har inntatt i eierskapsmeldingen sin krav om at styret står ansvarlig for at etiske retningslinjer blir utarbeidet og fulgt opp. Det er ikke utarbeidet etiske retningslinjer.

Revisors vurdering
Etter revisors vurdering har Dyrøy kommune **i liten grad oppfylt** KS sin anbefaling nr. 12 om å gi retningslinjer til styret. Dette begrunner vi i at det ikke er påsett at det er fastsatt møteplan eller styreinstruks, gjort evalueringer av styret eller gitt opplæring. Det er i tråd med anbefalingen utarbeidet årsrapporter for selskapet. Selv om det ikke er utarbeidet en egen instruks for daglig leder er vedkommendes oppgaver og ansvar definert, jf. avtale mellom kommunen og selskapet.

KS sin anbefaling nr. 19 om eiers ansvar om å sikre nødvendig kompetanse i styret og påse at selskapets styre utarbeider etiske retningslinjer er **i liten grad oppfylt**. Kommunen har satt krav om dette i eierskapsmeldingen, men ikke påsett at dette er fulgt opp i Dyrøy Energi AS, jf. også neste kapittel.

4.2 Styret

4.2.1 Etiske retningslinjer

> Styret står ansvarlig for at etiske retningslinjer blir utarbeidet og fulgt opp.
>
> Jf. Eierskapsmelding 2013 for Dyrøy kommune

Revisors funn
I egenerklæringsskjema har styremedlemmene i Dyrøy Energi AS opplyst at kommunen har utarbeidet egne strategier og retningslinjer for styret *i eierskapsmeldingen*. På spørsmål om hvilke målformuleringer, verdidokumenter og etiske retningslinjer styret forholder seg til, har styremedlemmene vist til at eierskapsmeldingen har vært retningsgivende for styrets arbeid. På bakgrunn av styrets tilbakemelding legger revisor til grunn at styret ikke har utarbeidet etiske retningslinjer for selskapsdriften, utover det som fremkommer av eierskapsmeldingen.

Revisors vurdering
Eierskapsmeldingens krav om at styret skal utarbeide etiske retningslinjer er **ikke oppfylt**.

4.2.2 Habilitetskonflikter

Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter

Jf. KS-anbefaling nr. 15

Et styremedlem må ikke delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik særlig betydning for egen del eller for noen nærstående at medlemmet må anses for å ha fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Det samme gjelder for daglig leder.

Jf. aksjeloven § 6-27 (1)

Revisors funn
Det foreligger ikke rutiner om håndtering av habilitetskonflikter. En gjennomgang av møtereferater fra styremøter avholdt fra og med 25.11.2016 til 09.07.2018 viser at det ikke har vært tilfeller hvor styremedlemmer har fratrådt behandlingen av en konkret sak som følge av inhabilitet. Revisor har ikke gjort undersøkelser om hvorvidt det *faktisk* har vært inhabilitet hos noen av styremedlemmene.

Revisors vurdering
Etter revisors vurdering er KS anbefaling nr. 15 om å etablere faste rutiner for håndtering av habilitetskonflikter **ikke oppfylt**.

Revisor har ikke grunnlag – men heller ikke holdepunkter – for å vurdere hvorvidt det kan ha vært inhabilitet i noen av styrets saker, jf. aksjeloven § 6-27 (1).

4.2.3 Styreervervsregister

Alle som påtar seg styreverv for kommunale selskaper bør registrere vervene på www.styrevervregisteret.no.

Jf. KS-anbefaling nr. 17

Revisors funn
Søk på www.styrevervregisteret.no viste at ingen av de styremedlemmene i Dyrøy Energi AS som kommunen har foreslått og fått valgt til selskapets styre, er registrert i KS sitt styrevervregister. Dette bekreftes i egenerklæringsskjema fra styremedlemmene.

Revisors vurdering
Etter revisors vurdering er KS sin anbefaling nr. 17 **ikke oppfylt**.

4.3 Avtalemessige og juridiske forhold

I egenerklæringsskjemaene har både daglig leder og styremedlemmene besvart spørsmålene knyttet til avtalemessige og juridiske forhold. Følgende fremkom av deres tilbakemeldinger:

- Dyrøy Energi AS har låneavtaler med Kommunalbanken, Innovasjon Norge og Dyrøy kommune.
- Selskapet er forsikret gjennom Dyrøy kommune i KLP. Det er ifølge styremedlemmene ikke etablert styreansvarsforsikring.
- Selskapet har ikke pågående tvister, verken med samarbeidspartnere, ansatte eller for domstolene.
- Styret har opplyst at det ikke er utarbeidet rutiner for håndtering av varsler og konflikthåndtering.
- Det er ikke mottatt pålegg eller andre plikter fra offentlige instanser, og det er ingen uoppgjorte skatte- eller merverdiavgiftskrav.
- Ifølge både daglig leder og styremedlemmene er ikke regelverket om offentlige anskaffelser aktuelt for selskapet.

I referat fra styremøte 9.7.2018, under sak 8/18, fremgår det at rådmannen skal foreta nærmere avklaringer av selskapets forhold til anskaffelsesregelverket.

4.4 Økonomiske forhold og fremtidsutsikter

Som nevnt i kapittel 1.2 er det en pågående kommunal prosess for å sikre selskapets videre drift.

Av årsrapportene for 2016 og 2017 følger det at hele aksjekapitalen er tapt. I årsrapporten for 2016 fremgår det at følgende tiltak ble iverksatt for å sikre videre drift:

- Eierne ble bedt om å gå inn med mer aksjekapital
- Banken innvilget avdragsfrihet for en periode
- Etter driftsstans som følge av gasseksplosjon måtte kjelen i anlegget repareres, og det var igangsatt forhandlinger med forsikringsselskapet om oppgjør. Selskapet ble innvilget kr 150 000 i (foreløpig) avbruddsgodtgjørelse
- Det skulle fremmes forslag til generalforsamlingen om gjenoppbygging av kjelen for forsikringssummen, eventuelt foretas nyanskaffelse dersom egenkapital kunne sikres og lån/tilskudd fra Enova ble innvilget

I årsrapporten for 2017 fremkommer det at aksjekapitalen ble økt med kr 500 000 i 2018, for å sikre driften inneværende år. Selskapet hadde havari på fyrkjelen i biobrenselanlegget i 2017, og det har ikke vært drift i anlegget siden andre halvår i 2017. Styremedlemmene har i egenerklæringsskjemaet opplyst at det er installert to gasskjeler for å ivareta 100 % drift ved bortfall av biovarme. Kjelene har blitt anskaffet gjennom nettverket til styremedlemmene, og er gitt vederlagsfritt fra Statkraft Varme Harstad til Dyrøy Energi AS. Daglig leder har forklart at anlegget per august 2018 blir drevet med gass som energibærer, og at det ikke gir tilstrekkelig inntjening. Målsetningen er at selskapet snarest mulig skal driftes med flis som energibærer.

Av møtereferat fra styremøte avholdt 9.7.2018 fremkommer kommunal anmodning om å stoppe de planlagte investeringene på flisanlegget, i påvente av at rådmannen følger opp kommunestyrets vedtak i sak 38/18, i møte 21.6.2018. I vedtaket fikk rådmannen, som nevnt i kapittel 1.2, fullmakt

til å vurdere eierstrukturen i selskapet, samt etablere avtale med selskapet om at kommunen skal påta seg drift, vedlikehold og administrative oppgaver.

5 OPPSUMMERING OG SAMLET KONKLUSJON

Dyrøy kommune har utarbeidet en eierskapsmelding. Meldingen inneholder den informasjon, tema og drøftinger som anbefalt av KS. Meldingen er imidlertid ikke revidert i henhold til KS sine anbefalinger og kommunens egne krav om revidering, jf. eierskapsmeldingen. Herunder har eierskapsmeldingen ikke blitt revidert etter at Dyrøy kommune kjøpte aksjer fra Troms Kraft Produksjon AS, og dermed ble største aksjonær i selskapet.

Ordfører er kommunens representant i generalforsamlingen. Ordfører – eller den som har møtt (varaordfører og rådmann) – har utøvd eierinteressene i samsvar med kommunestyrets vedtak. Blant annet er sak om styrevalg behandlet av formannskapet i forkant av behandling i generalforsamlingen.

Dyrøy kommune har ikke innført obligatorisk opplæring eller eierseminar.

Det er ikke for Dyrøy Energi AS vedtektsfestet bruk av valgkomite, men formannskapet har i tråd med kommunens eierskapsmelding vært valgkomite. Ved utnevnelse av styremedlemmer til Dyrøy Energi er ikke styrets kompetansebehov i forhold til selskapets formål drøftet. Det er ikke sikret kjønnsrepresentasjon i styret, og det er ikke utnevnt varamedlemmer til styret. Det er ikke gitt opplæring til styret. Spørsmålet om godtgjørelse er ikke avklart.

Det er ikke fastsatt styreinstruks eller utarbeidet etiske retningslinjer for selskapsdriften. For daglig leder er ansvar og oppgaver definert i avtale mellom kommunen og selskapet. Styret har ikke utført egenevalueringer eller fastsatt møteplan. Det foreligger ikke faste prosedyrer for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Styremedlemmenes verv i selskapet er ikke blitt registrert i styrevervregisteret.

Det er kommunikasjon mellom kommunen og selskapet utenfor generalforsamling, slik som anbefalt av KS. Det gis også informasjon om selskapet gjennom årlige meldinger om selskapets drift og resultater. Kommunestyret har behandlet flere saker om selskapet. I 2018 ble rådmannen bedt om å vurdere eierstrukturen i selskapet.

Revisors konklusjoner er at:

1. ***Dyrøy kommune til dels fører kontroll med sine eierinteresser i Dyrøy Energi AS***
2. ***Dyrøy kommune til dels utøver sine eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse***

6 HØRING

Det følger av kontrollutvalgsforskriften § 15 at et selskap som er omfattet av selskapskontrollen, og den som utøver kommunens eierfunksjon, alltid skal gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som omtales i rapporten. Revisor sendte 13.11.2018 rapporten på høring til kommunens eierrepresentant og til selskapet v/daglig leder. Revisor fikk 14.11.2018 tilbakemeldinger fra daglig leder. Han sendte også rapporten til uttalelse til selskapets styrerepresentanter.

Revisor har, som følge av tilbakemeldinger fra daglig leder, gjort enkelte presiseringer i vurderingene. Styret hadde møte 10.12.2018, og vi fikk tilbakemelding fra daglig leder om at styret slutter seg til de uttalelser som daglig leder har gitt til revisor tidligere, og som de fortløpende har fått kopi av.

Eierrepresentants uttalelse er inntatt i sin helhet nedenfor:

Fra: Marit Alvig Espenes <marit.espenes@dyroy.kommune.no>
Sendt: 2. desember 2018 17:58
Til: Margrete Mjølhus Kleiven <margrete.kleiven@komrevnord.no>
Emne: SV: Eierskapskontroll Dyrøy Energi AS - høringsutkast av rapport

Hei, jeg har ingen tilbakemeldinger på det faktiske innholdet. På et overordnet plan vil jeg kommentere at det åpenbart har tatt tid for administrasjonen å følge opp politiske vedtak fordi man har søkt å finne en helhetlig og god løsning for selskapet. Dette må ses i sammenheng med utskiftning av rådmann og økonomisjef i kommunen. Politikerne har inntatt en avventende holdning for å gi administrasjonen arbeidsro.

Marit A Espenes
Ordfører

7 ANBEFALING

Med bakgrunn i våre funn, vurderinger og konklusjoner anbefaler vi Dyrøy kommune å videreutvikle rutinene for oppfølging og kontroll av sine eierinteresser i Dyrøy Energi AS.

8 REFERANSER

- Temaplan Energi og miljø, Dyrøy kommune 2011-2015
- Mulighetsanalyse 11.10.2016
- Rapport Forprosjekt ENØK, Dyrøy kommune 2014-2020
- Rapport Varme og Infrastruktur 2014-2020
- Søknad om infrastruktur (RDA) til prosjektet Dyrøy mikronett – ny behandling
- Eierskapsmelding 2013 Dyrøy kommune
- Årsrapporter Dyrøy Energi AS
- Vedtekter Dyrøy Energi AS
- Firmaattest, Brønnøysundregistrene
- Innkallinger og protokoller styremøter
- Innkallinger og protokoller generalforsamlinger
- Sakspapirer og protokoller kommunestyret og formannskapet
- Revisors beretning
- Aksjekjøpsavtale
- Avtale mellom Dyrøy kommune og Dyrøy Energi AS om bruk av tiltakskonsulenten

Om selskapet og vår forvaltningsrevisjonskompetanse

KomRev NORD IKS utfører helhetlig revisjon av kommuner, kommunale foretak, interkommunale selskaper, offentlige stiftelser, kirkeregnskap og legater. Selskapets eiere og oppdragsgivere er Troms fylkeskommune, alle kommunene i Troms, ni kommuner i Nordland og fire kommuner i Finnmark.

Vårt hovedkontor ligger i Harstad, og vi har avdelingskontorer i Tromsø, Narvik, Sortland, Finnsnes og Sjøvegan.

Vi har 36 medarbeidere som samlet innehar lang erfaring fra og god kunnskap om offentlig sektor og revisjon.

Selskapet er uavhengig i forhold til kommuner, stat, privat næringsliv og andre institusjoner i samfunnet.

Vårt forvaltningsrevisjonsteam består av ni medarbeidere med høyere utdanning innen ulike fag:

- Rettsvitenskap
- Pedagogikk
- Samfunnsplanlegging
- Sosiologi
- Statsvitenskap
- Samfunnsøkonomi

KomRev NORD har tidligere gjennomført følgende forvaltningsrevisjonsprosjekter i Dyrøy kommune:

Offentlige anskaffelser	*2017*